

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۵۲

شماره چاپ:

۱۱۶۷

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۵/۳

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۰۳۷۵

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۵/۳۱

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی دوجانبه در موضوعات کیفری بین

جمهوری اسلامی ایران و امارات متحده عربی»

مقدمه

حضور اتباع جمهوری اسلامی ایران در امارات و روابط گسترده تجاری میان دو کشور ایران و امارات ایجاب می‌کند که سطح همکاری‌ها در زمینه‌های حقوقی و کیفری به حداکثر برسد. موافقتنامه‌های دوجانبه در خصوص معاضدت حقوقی و کیفری می‌تواند بستری برای این روابط باشد و به تأمین منافع دو کشور، اتباع آنها و فعالان اقتصادی در دو کشور منتهی شود و اطمینان خاطر حقوقی را افزایش داده و با ایجاد بسترهای همکاری موجب تسهیل روابط دوجانبه در امور حقوقی و قضایی گردد. موافقتنامه حاضر که بین دو کشور به امضا رسیده در این راستا توصیف می‌شود و انعقاد آن می‌تواند تأثیر زیادی داشته و بر استحکام روابط دوجانبه اثرگذار باشد به شرط آنکه تا حد ممکن ایرادات آن دیده و مرتفع شود. ضمن آنکه متصور است که موافقتنامه همکاری در امور کیفری و مدنی با هم در یک سند منعقد گردد.

آثار لایحه

انعقاد موافقتنامه معاضدت در امور کیفری گامی مهم برای بسط روابط قضایی میان طرفین است و می‌تواند زمینه‌ساز تأمین منافع دو دولت باشد به‌ویژه آنکه موضوع ناظر به امور کیفری است که اصولاً از حساسیت خاصی برای کشورها برخوردار است و می‌تواند هم در جهت تأمین منافع دو دولت، تحکیم روابط دوجانبه و تأمین منافع افراد مؤثر است.

ارزیابی ماهوی

۱. در بند «۱» ماده (۳) مشخص نیست که منظور از معاضدت در خصوص ممانعت از وقوع جرم چیست و دو کشور چه تعهدی در این خصوص برعهده می‌گیرند و در برابر طرف دیگر مسئولیت داشته باشند. لازم است در این خصوص برخی طرق همکاری و یا شیوه همکاری پیشنهاد شود.
۲. در بند «۲» ماده (۳) در جزء «الف» این بند بهتر است از واژه «استماع» به جای «اخذ» استفاده شود و در جزء «د» نیز به جای «ابلاغ مدارک» از «ابلاغ اسناد و اوراق قضایی» و در جزء «ز» نیز واژه «کشف و» به صدر این جزء اضافه شود.
۳. در بند «۲» ماده (۳) در زیر بند «ح» آمده است «هرگونه همکاری دیگر در چارچوب این موافقتنامه...» که ابهام دارد و مشخص نیست که اطلاق آن در بردارنده چه مواردی است.

۴. در بند «و» ماده (۴) بهتر است معین گردد که جرم در چه کشوری تحت پیگرد قرار گرفته است. لذا پیشنهاد می‌شود عبارت «در کشور درخواست شونده» پس از عبارت رسیدگی قضایی اضافه شود.

۵. در بند «۳» ماده (۵) عبارت استفاده شده در صدر حاکی از ضابطه ممکن و ضروری است درحالی که این دو ضابطه همخوانی ندارند و باید یکی از آنها مورد توجه قرار گیرد. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه اطلاعات مذکور در این بند جنبه تکمیلی دارد، بهتر است عبارت ضروری حذف شود.

۶. در زیر بند «د» بند «۳» ماده (۵) با توجه به صدر ماده که استفاده از عبارت «تا آنجا که ممکن ... است شده» قید عبارت دقیق در این خصوص بی‌معنی به نظر می‌رسد و پیشنهاد می‌شود حذف گردد.

۷. در زیر بند «ح» بند «۳» ماده (۵) لازم است عبارت «عندالاقضا» اضافه شود.

۸. در بند «۴» ماده (۶) عبارت تقاضا دو بار تکرار شده است که به نظر می‌رسد دومی سهو قلم و زائد است و باید حذف گردد.

۹. در بند «۱» ماده (۹) چنانچه منظور از الزام به ادای شهادت در این بند، به معنای اجبار به آن باشد که البته چنین برداشتی بعید هم نیست، خلاف اصل سی‌وهشتم قانون اساسی است. این موضوع به نحو دیگری در بند «۳» این ماده نیز منعکس شده است و جالب آن است که تصمیم‌گیری درخصوص امکان اخذ شهادت از اشخاص نه به مقامات کشور متبوع آنها بلکه به مقامات طرف مقابل واگذار شده است که می‌تواند حقوق قانونی افراد ایرانی که در قانون اساسی مندرج است را نیز نقض نماید.

۱۰. در بند «۳» ماده (۱۱) بهتر است به جای عبارت «هرگونه محدودیت آزادی فردی» واژه «مجازات» جایگزین گردد. زیرا واژه مجازات، اعم از عبارت مذکور است.

۱۱. در بند «۲» ماده (۱۸) درخصوص یاری رساندن محدوده تعهد مشخص نیست که موجب ابهام می‌گردد.

نتیجه‌گیری

انعقاد معاهده‌ای درخصوص همکاری در امور کیفری با توجه به رابطه گسترده تجاری اقتصادی میان دو کشور و سطح رفت‌وآمدهای اتباع به کشور دیگر بسیار حائز اهمیت است و اقدام دولت در این راستا کاملاً مثبت و سازنده ارزیابی می‌شود، اما لازم است ایرادات وارده در این خصوص اصلاح شود.